

BÖLÜMLER

Birinci Bölüm

İlk Söz:

- 1- Sabah
- 2- Müslüman ve Tüccar
- 3- Jöntürk
- 4- Eczane
- 5- Eski Mahalle
- 6- Öğle Yemeği
- 7- Bir Paşa Konağında
- 8- Zamana, Aileye, Hayata İlişkin
- 9- Nişantaşı'nda Bir Kagir Ev
- 10- Hastanın İsteği
- 11- Akıllılar ve Aptallar
- 12- Gece ve Hayat

İkinci Bölüm:

- 1-Bir Genç Fatih İstanbul'da
- 2-Bayram Yemeği
- 3-Öğleden Sonra
- 4-Eski Arkadaşlar

- 5-Bir Ev Daha
- 6-Hayatta Ne Yapmalı
- 7-Yola Çıkmadan Önce
- 8-Beyoğlu'nda Kadınlar
- 9-Bir Günün Sonu
- 10-Doğudan Mektup
- 11-Beşiktaş'ta Tatil
- 12-Amca ve Asker Yeğen
- 13-Söz Kesme
- 14-Temiz Hava Yürüyüşü
- 15-Şair Mühendis Nişanda
- 16-Hırslı ve Nişanlı
- 17-Yarım Asırlık Ticaret Hayatım
- 18-Cenaze
- 19-Sıcak ve Bebek
- 20-Biz Niye Böyleyiz?
- 21-Beşiktaş'ta Meyhane
- 22-Hatıra Defteri-I
- 23-Bir Bayram Daha
- 24-Fırtına
- 25-Rastignac'ın Odası
- 26-İlk Günün Sabahı

- 27-Şair Beyoğlu'nda
- 28-Vakit Geçirmek İçin
- 29-Hatıra Defteri-II
- 30-İki Müziksever
- 31-Uyanış
- 32-Bir Tüccarın Dertleri
- 33-Yüreğin Sesi
- 34-Ziyafet
- 35-Hep Aynı Sıkıcı Tartışmalar
- 36-Adaya Gidiş
- 37-Ray Döşeniyor
- 38-Son Akşam
- 39-Sonbahar
- 40-Ankara
- 41-Bir Cumhuriyet Kızı
- 42-Milletvekilinin Evinde
- 43-Devlet
- 44-Milletvekilinin Umutları
- 45-İnkılapçı Yazarla
- 46-Türkçüler Arasında
- 47-Sıkıntı
- 48-Milletvekili Mutsuz

- 50-Aile, Ahlak, vb.
- 51-Gene İstanbul'da
- 52-Yolculuk
- 53-Hala Ararken
- 54-Zaman ve Gerçek İnsan
- 55-Sünnet
- 56-Sorgu
- 57-Deniz Anaları
- 58-Bir Pazar
- 59-Yıkılış
- 60-Hatıra Defteri-III
- 61-Curcuna
- 62-Herşey İyi

Üçüncü Bölüm

Son Söz:

- 1-Bir Gün Başlıyor
- 2-Nişantaşı'nda Apartman
- 3-Abla
- 4-Bir Arkadaş
- 5-Telefon
- 6-Yemek

7-Birlikte

8-Eski Defterler

9-Hayat-Sanat

10-Zamanın Akışına Övgü

ÖNSÖZ

Okuduğum kitaptan oldukça zevk aldım. Döneminin olaylarını, insan düşüncelerini çok iyi yansıtan bir roman.

Bu kitabı bizlere önerdiği için Bülent Bey'e teşekkürlerimi bir borç bilirim.

Bence yalnızca edebiyat öğrencilerinin değil herkesin okuyabileceği nitelikte bir kitap Cevdet Bey ve Oğulları.

Çok şey öğrenebileceğiniz, düşüneceğiniz bir kitap.

Şu anda kitaplığımda en değer verdiğim kitaplara bir yenisi daha eklendi. Asla unutulmayacak bir roman.

GİRİŞ

Cevdet Bey ve Oğulları 1979 yılı Milliyet Yayınları Roman Armağnı, 1983 Orhan Kemal Roman Armağnı ödülleri alıştır.

Kitap 620 sayfadan oluşturmaktadır. 3 bölümden oluşur.

Cevdet Bey ve Oğulları bir 'çağ' romanı olarak adlandırılmaktadır.

Bu kitap için şu grüşler yapılmıştır:

'Türkiye'de Roman ve Toplumsal Değişme'yi yazdığım yıllarda yayımlansaydı Cevdet Bey ve Oğulları, hiç duraksamadan en beğendiğim yirmi türk romanı arasına alırdım'

FETHİ NACİ

'Örneğine kolay kolay rastlanmayacak bir 'çağ' romanı...Şimdiden Türk romanına köşebaşı açıyor.

SELİM İLERİ

'Önemseni tartışılması gereken bir roman'

ATILLA ÖZKIRIMLI

Orhan Pamuk

1952 yılında İstanbul'da doğdu.Ortaöğrenimini Robert Kolej' de bitirdi. Bir süre İstanbul Teknik Üniversitesi' ne devam etti, daha sonra girdiği İstanbul Üniversitesi Gazetecilik Yüksekokulu'ndan 1977' de mezun oldu.

ESERLERİ

Karanlık ve Işık adlı romanıyla 1979 Milliyet Roman Yarışması'nda birincilik ödülünü Mehmet Eroğlu ile paylaştı. Daha sonra Cevdet Bey ve Oğulları (1982) adıyla yayımlanan bu roman ayrıca 1983 Orhan Kemal Roman Armağanı' nı da aldı. İkinci kitabı Sessiz Ev (1983) ile 1984 Madaralı Roman Ödülü' nü kazandı. Bunu Beyaz Kale (1985), Kara Kitap (1990), Yeni Hayat (1994), Benim Adım Kırmızı (1998) izledi. Gizli Yüz filminin senaryosunu yazdı. Bu çalışmasını 1992 yılında kitaplaştırdı.

KİŞİLER

Cevdet Bey: Romanın asli kahramanıdır. Tüccardır. Siyasi olaylara karışmak istemez.

Zeliha Hanım: Cevdet Bey'in evinde kalmaktadır. Yaşlı bir kadındır. Cevdet Bey'in çok uzaktan bir akrabasıdır. Kimsesiz ve yoksul olan bu kadın ev işlerini görmek, yemekleri hazırlayıp etrafa çekidüzen vermenin karşılığında dört odalı küçük ahşap evin ilk katında kalmaktaydı.

Nigan Hanım: Cevdet Bey'in nişanlısıdır. Şükrü Paşa'nın kızıdır.

Sadık: Cevdet Bey'in şirketinin genç muhasebecisidir.

Matmazel Çuhacıyan: Nusret Bey'in ermeni sevgilisidir.

Nusret: Cevdet Bey'in abisidir. Verem hastasıdır. Çok zayıf ve alkoliktir. Cevdet Bey'le tamamen zıt karakterdedirler. Nusret hırçın ve kavgacı bir tiptir. Nusret bir jöntürkçüdür. Padişahın tahtan indirilmesini istemektedir.

Ziya: Nusret'in oğludur. Nusret oğlunu Cevdet'in yetiştirmesini ister. Ziya Cevdet'in yanında kalır daha sonra da askeri okula yazılıp uzun süre onlardan ayrı yaşar.

Fuat Bey: Cevdet'in arkadaşıdır. Aynı yaşıdadırlar. İkisi de tüccardır. Fuat Bey'de Nusret'in düşüncelerine katılmaktadır.

Ömer: Avrupa'dan İstanbul'a gelir. Çok hırslı bir insandır. Kendisini bir Fatih olarak görmektedir. Refik'in arkadaşıdır.

Cemil: Cevdet Bey'in altı yaşındaki torunudur.

Lale: Cevdet Bey'in 8 yaşındaki torunudur.

Ayşe: Cevdet Bey'in kızıdır. Sessiz bir kızıdır. Her zaman hüzünlüdür.

Nuri: Evin ahçısıdır.

Perihan: Cevdet Bey'in küçük gelinidir. Oğlu Refik'le evlidir. Fakat Refik daha sonra Perihan'nın onu hiç bir zaman anlamadığını söyleyerek ondan ayrılır.

Osman: Cevdet Bey'in büyük oğludur.

Nermin: Cevdet Bey'in büyük gelinidir.

Muhittin: Bir şairdir. Ona göre evlilik çok uzaktır. Bu konuda arkadaşları gibi düşünmez. 30 yaşına gelene kadar, hala daha bir yerlere gelememişse kendini öldürmeyi düşünmektedir.

CEVDET BEY VE OĞULLARI

1. BÖLÜM / İLK SÖZ

SABAH

Cevdet Bey gördüğü bir kabus üzerine uyanır.Geç kalma korkusuyla hemen hazırlanır.Heycanlıdır çünkü bugün sevgilisinin konağına gidecektir. Yola çıkar.Yolda evliliğine dair hayaller kurar.Dükkanına gelince durur.Orada biraz zaman geçirir.borçlarını,alacaklarını kontrol eder.

Eskinazi'den gidip borcunu istemeye karar verir.Eskinazi'ye girmek için dükkandan çıkar.

MÜSLÜMAN VE TÜCCAR

Eskinazi'nin dükkanına yaklaşırken ondan borcunu nasıl isteyeceğini düşünür.Dükkana girdiğinde onun olmadığını görüp dükkanına dönmeye karar verir.Kendini onca Yahudi,Rum,Ermeni tüccarların arasında çok yalnız hisseder.

Yolda abisinin askeri tıptan arkadaşı Doktor Tarıkla karşılaşır.Biraz konuşurlar.

Dükkanında otururken içeri bir çocuk girer.Ona bir zarf vererek bunun Matmazel Çuhacıyan'dan olduğunu söyler.Bunun abisinin ermeni sevgilisi olduğunu hatırlar,telaşlanır.Mektupta abisinin çok ağırlaştığı yazar.Cevdet Bey abisi Nusreti görmek için yola çıkar.Onun hayatı boyunca çok dikkatli ve gürültücü olduğunu düşünür.

JÖNTÜRK

Abisinin kaldığı pansiyona geldiğinde onu Mari karşılar.Abisi yine dikbaşlılıklarına,Cevdet'i küçümsemeye devam etmektedir.Nurset'in öksürüğü gittikçe ağırlaşır.Mari Cevdetten bir doktor bulmasını ister.Cevdet evden çıkar.Nurset hala daha Cevdet'in arkasından doktor istemediğini haykırır.

ECZANE

Cevdet Bey, abisinin öleceğini düşünür. Aceleyle bir eczaneye girer. Kısa bir bekleyişten sonra doktoru alıp pansiyona getirir. Nusret doktoru istemez. Sonra bakılmayı kabul eder. Cevdet'e oğlu Ziya'yı görmek istediğini, Haseki'de kaldığını, onu bulup getirmesini söyler.

ESKİ MAHALLE

Cevdet Bey yola çıkar. Yolda giderken eski günleri düşünür. Birden aklına gittiğinde verebilecekleri tepki gelir, telaşlanır.

Kapıyı Zeynep Hanım açar. Onu sevgiyle karşılamıştır. Cevdet abisinin çok hasta olduğunu oğlunu görmek istediğini söyler. Zeynep Hanım bunu anlayışla karşılar, çocuğu çağırır. Ziya ve Cevdet Bey yola çıkarlar. Odaya girdiklerinde Nusret Bey uyumaktadır. Cevdet Bey çocuğu bırakıp çıkar.

ÖĞLE YEMEĞİ

Cevdet Bey öğle yemeği için Fuat Bey ile buluşur. Oturup yemek yerler. Siyasetten, o dönemin yönetiminden konuşurlar. Cevdet Bey bu konulardan konuşmak istemez.

BİR PAŞA KONAĞINDA

Cevdet yolda Fuat'ın söylediklerini düşünür.

Şükrü Paşa'nın konağına gelir. Paşayla sohbet ederler. Daha sonra tavla oynarlar.

ZAMANA, AİLEYE, HAYATA İLİŞKİN

Cevdet Bey tavla sevmezdi. Zorla da olsa oynar. Nişanlısı Nigan'ı görür. İçi sevinçle dolar.

NIŞANTAŞINDA BİR KAGİR EV

Nişantaşı'da almak istediği eve gider.Evi gezer.Bu evi kendilerine uygun bulur.

HASTANIN İSTEĞİ

Cevdet Bey abisinin yanına döner.Nusret Mari ile Ziya'yı pastaneye gönderir.

Nusret,Cevdet'e Ziya'nın onda kalmasını onu Cevdet'in büyütmesini istediğini söyler.Cevdet söz verir.

Mari ile Ziya gelir,Mari Ziyayı yatmaya götürür.

AKILLILAR VE APTALLAR

Mari ile Ziya çıkarlar.Nurset Cevdet'e yeniden söz vermesini istediğini söyler.

Ağlayarak ölmek istemediğini , belki iyi olabileceğini söyler.Cevdet daha çok üzülür.Yine geleceğini söyleyip oradan ayrılır.

GECE VE HAYAT

Evine dönerken tüm gün yaşadığı olayları düşünür.Tek istediği uyumaktır.

ESKİ ARKADAŞLAR

Ömer ve Refik birlikte çalışma odasına çıkarlar. Refik orda bulunan kitapları hep okumak isteyip de okuyamadığından bahseder. Ömer onun evliliğinden bahsetmeye çalışsa da Refik konuyu kapatmaya çalışır.

Osman gelir. Hemen arkasına Muhittin gelir. Eski arkadaşlar bir araya toplanmışlardır.

Cevdet Bey nereye gideceklerini sorar. Refik arkadaşlarının çıkacağını kendisinin evde kalacağını söyler. Arkadaşlarından yeniden buluşup konuşmak için söz alır. Onları bahçeye kadar geçirir.

BİR EV DAHA

Ayazbaşı'da bir apartman katnında Ömer milletvekili Muhtar Bey'e yemeğe gitmiştir. Buraya gelmesinin nedeni ; Cemile Hanım'a karışık bir miras sorunu yüzünden ortaklaşa sahip oldukları Üsküdar'daki bir evin biriken kirasını almaktır.

Milletvekili onu yemeğe çağırmasına rağmen onunla fazla ilgilenmiyor, arkadaşıyla son siyasi dedikoduları yapıyordu. Ömer de Cemile Hanımla sohbet ediyordu. Daha sonra siyaset üzerine konuştular. Ömer zarfı alıp oradan ayrıldı.

HAYATTA NE YAPMALI?

Üç arkadaş birlikte akşam yemeği yemişler, aile sohbetine katılmışlardı. Ama istedikleri şeylerden bahsedememişlerdi. Refik gerçek sohbetin herkes yattıktan sonra başlayacağını düşünür. Herkes yattıktan sonra aşağı inerler.

Birlikte ay içip sohbet ederler.Birden Cevdet Bey gelir.Uyuyamadığını midesinin biraz kötü olduğunu söyler.Oda onlarla birlikte sohbete katılır.

YOLA ÇIKMADAN ÖNCE

Ömer öyle uykusundan yeni kalkmıştır.Nazlı'yı görmeye gidecektir.Kirasını aldığı evi,aynı yerdeki başka bir arsayı,Kapalıçarşı'daki bir dükkanı satmak istiyordu.Bunun için de Cemile Hanıma gitmesi gerekiyordu.

Cemile Hanım'a gittiğinde ondan müşteri bulması için yardım ister.Bir süre doğu'ya gidip orada kalacağını söyler.Nazlı'ya ona mektup yazmasını isteyip istemediğini sorar.Nazlı da evet cevabını verir.Ömer oradan ayrılır.

BEYOĞLU'NDA KADINLAR

Nigan Hanım kızı Ayşe'i piyano dersine götürür.Ders bitince tekrar Beyoğlu'na çıkarlar.Ayşe annesinin onu aramasından hoşnut olmadığını söyler.Nigan Hanım buna sinirlenir.Birlikte bir pastaneye girerler.Nigan Hanım Ayşeye neden onu almasından hoşnut olmadığını sorar.Ayşe ağlamaya başlar.Nigan Hanım onu artık evlendirmesi gerektiğini düşünür.Kim olabileceğini düşünürken içeri Leyle Hanım girer.Nigan Hanım en uygun adayın Leyle Hanım'ın oğlu Remzi olduğunu düşünür.Bir süre sohbetten sonra Remzi'nin de uygun olmadığını düşünür.

BİR GÜNÜN SONU

Refik Tramvay Harbiye'deydi.Dışarda dinmeyen bir sağnak vardı.İndiğinde hala yağmur yağıyordu.Hızlı adımlarla yürürken yanında bir

taksi durdu,içinde Perihan vardı.Refik taksiye bindi.Eve geldiklerinde birlikte oyurup çay içip sohbet ettiler.Gün içinde neler yaptıklarını anlattılar.Gazetelere bakmak için aşağıya indi.

DOĞUDAN MEKTUP

Ömer nisan başından beri,yedi aydır Nazlı'ya mektup yazıyordu.O gün de Nazlı'ya bir mektup gelmişti.Mektup her zamanki gibi ağır değil tek bir sayfaydı.Mektupta artık ne olursa olsun bunu söyleyeceğini onunla evlenmek istediği yazıyordu.Nazlı bir sürü düşünceden sonra onunla evlenmek istediğine karar verdi.

BEŞİKTAŞ'TA TATİL

Refik,Perihan ve Muhittin oturmuş sohbet ediyorlardı.Muhittin Ömer'in evlenmesinin garip olduğunu söyler.Evliliğin ona göre olmadığını düşünür.
Muhittin kendi kafasında hayatını ve ölümü düşünür.

HIRSLI VE NİŞANLI

Ömer ve Nazlı nişanlanmışlardır.Konuklarıyla beraber bu olayı kutlarlar.Ömer eskisi kadar hırslı olamadığının düşünür.Perihan da bunu onaylar fakat Ömer Perihana karşı çıkar.

YARIM ASIRLIK TİCARET HAYATIM

Cevdet Bey ve karısı, torunları, Perihan hep birlikte bahçede oturmaktadırlar. Cevdet Bey iki aydır hatıraları üzerinde çalışıyordu. Cevdet Bey'in hatıralarını yazdığı defterinin adı 'yarım asırlık ticaret hayatım'dı. Çalışma odasına çıkıp yazılarına devam etti. Cevdet Bey kendini kötü hissetmeye başladı. Kalp krizi geçireceğini anlamıştır.

CENAZE

Cevdet Bey'in ölümünden bir gün geçmiştir. Herkes evde üzündür. Cenaze hazırlıkları yapılmaktadır.

HATIRA DEFTERİ I

Refik'in 13 Eylül 1937, 23 Eylül, 29 Eylül, 7 Kasım, 23 Kasım, 4 Aralık, 13 Aralık, 17 Aralık, 19 Aralık, 22 Aralık, 24 Aralık, 27 Aralık, 2 Ocak, 17 Ocak, 21 Ocak, 27 Ocak, 5 Şubat günlerinde yazmış olduğu anılarından oluşmaktadır.

FIRTINA

Refik, Sait Bey'e Osman'dan istediği iş mektubu örneğini götürmeye gitmiştir. Sait Bey evde olmadığı için mektubu dul bir kadın olan Güler Hanım'a verip gerekli açıklamayı yaptı.

Refik, hayatının rayından çıktığını düşünür. Evine geri döner. Kendini iyi hissetmemektedir. Refik Perihan'ın onu hiçbir zaman düşünmediğini söyleyerek artık orada kalamıyacağını söyleyip eşyalarını toplamaya

başlar.Aşağı indiğinde Osman ve Nigan Hanım onu gitmemesi için ikna etmeye çalışırlar.Fakat Refik yarın telefon edeceğini söyleyip evden çıkar.

RASTİGNAC'IN ODASI

Refik, Ömer'in yanına gitmiştir.Ömer ona kalacağı odayı gösterir.Sonra oturup konuşurlar.

ŞAİR BEYOĞLU'NDA

Muhittin tranvaydan iner.Beyoğlu'nda yürümeye başlar.Bir meyhanaya girip bişeyler içti.28 yaşında olduğunu ve şairlikten beklediğini alamadığını düşünüyordu.2 yıl sonra kendini öldüreceğini düşünüyordu.

HATIRA DEFTERİ II

14 Mart, 19 Mart, 22 Mart, 26 Mart, 2 Nisan, 8 Nisan, 12 Nisan, 16 Nisan, 26 Nisan, 27 Nisan'da Refik Bey'in yazdığı anılarından oluşmaktadır.

UYANIŞ?

Muhittin önünde bir kadeh rakı bardağı ve küçük tabak beyaz leblebiyle oturuyor, birazdan randevuevine, sonra sinemaya, iki yıl sonrada ölüme gideceğini düşünüyordu; çünkü koca kış geçmişti, ama hayatını bağladığı şiir kitabı ciddiye alınacak hiçbir yankı yapmadan unutulup gitmişti.

BİR TÛCCARIN DERTLERİ

Osman işten eve erken dönmüştür. Bahçede misafirler vardır. Salona girdiğinde masanın üzerinde iki mektup görür. Biri Refikten diğeri amcaoğlu Ziya'dandır.

YÜREGİN SESİ

Muhittin hala daha on gün önce konuştuğu Mahir Altaylı'nın sözlerini düşünüyordu. Bir Türkçü olmaya karar vermişti. Tüm Türkçü yazarların eserlerini okumaya başladı.

ADAYA GİRİŞ

Tüm aile Heybeliada'ya, rahmetli Cevdet Bey'in ölümünden bir yıl önce yaptırdığı

-39- SONBAHAR

Adadan döneli iki hafta olmuştu.Nişantaşı'ndaki evde mutsuzluk devam ediyordu.Ahçı Nuri taşındıkları gün ölmüştü.Nigar Hanım,Perihan ve Nermin bahçede oturuyorlardı.Nigar Hanım Cevdet Bey'in diktiği çiçeklere bakıyordu.

Refik yazdığı mektuba göre bir hafta içinde İstanbul'da olması gerekiyordu.Perihan Hanım'a başka bir mektup gelir.Refik yine gelişini erteleyebilir diye endişeleniyordu.Tam o sırada ahçı Nuri'nin oğlu Yılmaz gelir.Elinde bir zarf vardı.Perihan zarfı görür görmez Refik'ten geldiğini anlamıştı.Zarfı açtı ve okumaya başladı.Yine geçikeceğini yazmıştı, ama şu "köy kalkınması" dediği şeylerden çok söz ediyordu.Perihan düşünmeye başladı.Köyü kalkındırma tasarısıyla karısının hayatı arasında ne gibi bir ilişki kurabilirdi.

Ankara’da ziraat bakanının kapısının önünde Refik kafasındaki tasarıları milletvekiline anlatıyordu.Milletvekili Refik’e onu İsmet Paşa ile görüşeceğini açıklamış, fakat fırsat olmamıştı.Ankara’ya geleli yirmi gün olmuştu ancak tasarılarını hiçbir yetkiliyle görüşememişti.

Refik, Muhtar Bey ile Bakanla buluşmaya gider.Bakan Refik’in inşaat mühendisi olduğunu biliyordu.Muhtar Bey daha önce söz etmişti.Refik: “Bazı tasarılarım var efendim” dedi. “Köy kalkınması için bazı ilkeler getiriyorum..”Refik daha ne söylemesi gerektiğini düşünüyordu.Bahane yazdıklarının yayınlanması önemlidir demek istiyordu.Bakan Refik’e kitabın özetini bakanlığa bırakmasını istedi.Daha sonra Dr.Faruk şerefine Alman sefaretinde düzenlenen yemeğe gitmek için özür dileyip tam ayrılacağı sırada Refik:bakana döndü. “Benim istediğim bir tartışma ortamının açılması” “mesela Teşkilat dergisinde olduğu gibi”dedi.Bakan’ın neşesi kaçmış.Muhtar Bey’e onun modası geçmedi mi?diye sorar.Muhtar Bey: “Ben de sizing kadar bilgi sahibiyim!”dedi.

Üçü birlikte koridorda yürüyordu.Bakan Refik’in kolunu tutarak ona yardım için söz veriyordu.Bakan arabasına binip gitti.Muhtar Bey ile Refik’te Kızılay’a doğru yürümeye başladı.Yürürken Muhtar Bey Refik’e döbdu. “Görüyorsun onda para denen şeyin zerresi yoktur” dedi.

Kızılay köşesine gelmişlerdi.Milletvekili elini Refik’in omuzuna koydu.Onu maliye ve adliye bakanıyla tanıştırmaya götüreceğini söyledi. “Yarın akşam Ömer Bey ile yemeğe bekliyoruz” dedi ve Refik Ulus’a otele döndü.Goethe’nin resmine baktı.Perihan’I düşündü ve yattı.Yakup Kadri’nin Ankara romanını açtı önce güldü ve zavallı buldu daha sonra yazarın heyecanına inandı.

-41- BİR CUMHURİYET KIZI

Nazlı Cumhuriyet Bayramı heyecanı içinde yatağından fırlayıp aceleyle yıkandı.Giyinip hemen sokağa çıktı.Her bayram sabahı yürüyüşe çıkıyorlardı.Okulun pencerelerine Atatürk resimleri,Atatürk resimli bayraklar ilıstırmıştı.Birden aklına Refik geldi.Aylarca uğraştığını fakat gerçekleri göremediğini düşündü.Aklına Refik Bey'in gerçekçi olduğu geldi.Siyaseti bırakmış ticaretle uğraşıyordu.

Yemnişehir'in kooperatif evleri arasında yürürken evdekilerin ne yaptığını düşündü.Herhalde törene gitmeye hazırlanıyorlardır.Kendi sokağına gelmişti.Eve girdiğinde babası gülümseyerek: "Bir milletvekili olarak tebrikleri kabule başladığımı bildiririm!" dedi. "Bana niye haber vermedin? İç çekerek haydi kahvaltıya oturalım da, neler görüştüğünü neler düşündüğünü bana anlat bakalım!" dedi.

Ömer Muhtar Bey'in evine gelmişti. Muhtar Bey: "Bizim inkılapçı delikanlımız nerede?" diye sordu. Az sonra geleceğini söyledi.

Ömer ile Nazlı nikah hakkında konuşmaya başladı. Nazlı: "Nikahı niye hep erteliyordun?" diye sordu. Ömer hep işlerim çıktığını biliyorsun dedi. Nazlı ağlamaya başladı. Sana göz yaşlarını silerek ben sana ne yaptım?. beni küçümsüyor, istemiyorsun? diye sorar. "Ben istiyorum, ama sen istemiyorsun!" diyerek Ömer güldü. İçerden sesler gelince Ömer korkuyla çekildi. Refik Bey içeri girdi. Daha sonra Muhtar Bey içeri geldi. Aralarında tatsızlık geçtiğini anlamışlar fakat belli etmemişlerdi. Muhtar Bey Nazlı'ya sarıldı. Nazlı ağlamaya başladı. Muhtar Bey Ömer'e suçlayıcı bir bakış attı. Kapı çalındı "İşte genç inkılapçı arkadaşımız da geldi!" dedi.

Refik eve gelmişti.Muhtar Bey Refik'in elini sıktıktan sonra sofraya davet etti.Aralarında sohbeta başladılar.Muhtar Bey! "Peki Kemalizm bir fikir hareketi midir,bir kadro hareketi mi? diye sorar.Refik asıl önemli olanın köylerde yeni yaklaşımlar olduğunu söyledi.

Vakit geçtikten sonar hep birlikte törene giderler.İstiklal Marşı sırasında lise yıllarındaki marş söylediği günleri hatırladı.

Muhtar Bey Kerim Bey ile şeref locasına doğru yürümeye başladı.Kerim Bey: "Refik ile Ömer için "Genç mühendislerde sizzle demek! Dedi.Kerim Bey ayrıldıktan sonra Refik Bey "devlet gibi adam, hem ağa hem milletvekili!"dedi.

-44- MİLLETVEKİLİNİN UMUTLARI

Muhtar Bey kızının odasına girerek ağlamaya başladı. Atatürk on gün önce İstanbul'da ölmüştü. Bugün cenazesi Etnografya müzesindeki geçici mezarına konulmuş.

Muhtar Bey: "Bizim kız nerede Hatice Hanım?" diye sordu. "Ömer Bey ile cenazeye gidecekti" dedi. Daha sonra Muhtar Bey pencerenin kenarına gitti. "ee, ne diyorsun Hatice Hanım, koskoca Atatürk de öldü" dedi. Bakalım İsmet Paşa bundan sonra başa kimi getirecek.

-45- İNKİLAPÇI YAZARLA

Teşkilatçı yazar olan Süleyman Ayçelik ile Refik kitaplarla dolu geniş ama alçak tavanlı bir odaya girdiler. Refik heyecanla masanın üzerindeki kitapları inceledi. Kitaplara, duvardaki resimlere, kağıtlara bakıyor anlatmak istediği şeyleri heyecandan yazara anlatmaktan korkuyordu. “Ölüm ne kadar kötü değil mi?” dedi Süleyman Çelebi Cumhuriyet, büyük kaybı ağırbaşlılıkla karşıladı.

Süleyman bey sandalyesinden kalktı. “Delikanlı siz çok sevdim” dedi. Mektuplarınız beni hem sevindiriyor, hem düşündürüyor.

-46- TÜRKÇÜLER ARASINDA

Mahir Altaylı derginin ocakta çıkacak olan sayısına konacak yazıları Őirleri gözden geçiriyordu.Muhittin ii Őir dolu dosyayı alarak dergide yayımlanacak Őirleri seçiyordu.

Mahir Altaylı gençleri coŐturmak,teŐvik etmek, dergiye bağlamak için bol bol Őir yayımlanmasını istiyordu. Kapı açıldı, Mahir Altaylı'nın kızı içeri girdi.Güzel bir kız değildi. Muhittin kızı rahatsız edecek Şekilde gözlerini üzerine dikmiŐti. Sonra meydan okuyabildiği için gururlandı ve benim hakkımda ne düŐünüyorlar diye düşünmeye başladı.

Ömer,Ulus'ta otel odasında canı sıkın ne yapacağını düşünüyor.Ahbablık edebileceği dostu mühendis mehtebinden Samim'e gitmeyi düşündü.Sonra vazgeçip Nazlı'ya gitmeye karar verir ama ondan da vazgeçer.Ömer 6 aydır Ankara'da bu otelde kalıyordu.Nisan'ın sonuna kadar ne İstanbul'a gitmek istiyor ne de evlilik hazırlıklarıyla uğraşmak.Nazlı ile bu yüzden atışmışlar ama Ömer bunları düşünmek istemiyordu.Şu anda ne yapacağını düşünüyor.Samim'e gitmeye karar verir ve taksiye binip yola çıkar.Samim Mühendis Mehtebinden sınıf arkadaşıydı.Kendi başına düşünmeye başlar.Samim ve karısı bana kimsenin göstermediği kadar yakınlık gösteriyor.Zengin ve Milletvekilinin kızıyla nişanlı olduğum için en sıradan,en saçma sözlerimi bile büyük şeylermiş gibi dikkatle dinliyorlar.Ömer bunları düşünerek gitmekten vazgeçer gibi oldu,sokağın ortasında durdu apartmanın elli adım ötesinde ne yapacağını düşündü ve gitmekten vazgeçerek otele döndü.Lobide oturarak içki içmeye başladı.Nazlı ile neden kavga ettiklerini kendi kendine düşünmeye başladı.Nazlı ne istediğini biliyor bense bilmiyorum diyor ve içkisini içmeye devam ediyor.Ömer daha sonra Nazlı'ya gitmeye karar verir ama Muhtar Bey'e rastlamamak için telefon etmeye gider.

Muhtar Bey Bulgar Başbakanın(Köse İvanof) vereceği yemek için Ankara'ya gitmeye hazırlanıyordu.Bu sırada Nazlı telefonda Ömer'le konuşuyordu.Muhtar Bey ben gidiyorum kızım neredesin diye Nazlı'ya seslenir.Nazlı Ömer ile telefonda konuştuğunu bir saat içinde burada olacağını babasına söyler.Muhtar Bey neyin var kızım sende bir tuhaflik var diye sorduğunda Nazlı babasına kavga ettiklerini fakat önemli birşey olmadığını söyler.Muhtar Bey aşırı duygulu olan yüzünü kızından saklamak için kapıyı açtı ve çıktı.Taksiye binerek toplantının yapılacağı yere doğru gitmeye başladı.Yolda hep Nazlı'yı düşünüyordu.Otele geldi ve toplantıya katıldı.80 kişilik bir toplantıda kendisinin avutulmak için çağrıldığını bir kez daha anladı.Aralarında Başbakan "Refik Saydam" da bulunuyordu.O askeri tıbbiye mezunu,Harpte ordu sağlık Başkanı Süleyman Numan Paşa'nın sağ kolu başka bir meziyeti yoktur!ben ise bir hiç!diye düşündü.Tam o sırada Faik Öztrak(içişleri bakanı)ona seslenerek Muhtar Bey suratın asık!Her yerde söyleniyormuşsun?diye sorar.Birşeyim yok diye cevap verir.Paşa Muhtar Bey'e söyleyin, onu gene seçtirdik surat asmasın.

Parti Müfettişi İhsan Bey ile yemek almaya giderler.Muhtar Bey memleket aç bunlar burada tıkınıyor diye düşünüyor.Aklı hep kızında aceba ne yapıyor diye düşünmekte.Tam o sırada Kerim Naci Bey kızını evlendirdiniz mi Muhtar Bey?nişanladım....diye cevap verir.Muhtar Bey'in koluna girerek biraz yürüdüler.Muhtar Bey kendi kendine ben neyim?bir zavallı.Benimle alay ediyorlar diye mırıldanır.Kerim Bey galiba haklı ben rahatsızım.Muhtar Bey eve gitmeye karar verir.İkiyüzlülüğü bırakıp, para kazanmalı,keyfime

bakmalıyım.Keçiören’de bir bağ evim olurdu.Eve şömine yaptırır,sigara içerdim.

Ömer,Nazlı'nın evine geleli yarım saat oldu.Dünkü kavgalarından hiç bahsetmeden öpüşüp barıştılar.Nazlı mutfağa yemek yapmaya gitti.Ömer bu sırada Venedik manzarasını seyrediyor.Nazlı az sonra köfteyi getirerek yemeğe oturdular.Ömer Nazlı'ya öğlen içki içtiğini söyler.Babasını şaraplarından var mı?diye sorar.Nazlı'ya da şarap dökerek içtiler.Nazlı daha sonra evin hizmetçisinin izinli olduğu için(Hatice Hanım)o yüzden köfteleri kendinin yaptığını Ömer'e söyler.

Nazlı dayanamayarak Ömer'e sorar.Biz ne olacağız?Alaycı bir sesle Nisanın yirmialtısında evleneceğiz diye cevap verir.Ben seni anlıyorum dedi Nazlı.Eğer beni sevmiyorsan, kendine uygun bulmuyorsan benimle niye oyalanıyorsun?Ömer Nazlı'ya sarılmak istedi fakat kendini tuttu. "Evleneceğiz..İstiyorum..Korkuyorum" diye mırıldandı.Muhtar Bey'in ayak seslerini duyan Nazlı babam geliyor,yarın gelecekmisin diye Ömer'e sorar.Tam o sırada kapı açılır Muhtar Bey'in masanın üzerinde duran şişeye bakan gözlerini gören Ömer biraz şaşırarak yemek yiyorduk. "Hoş geldiniz!".Muhtar Bey Nazlı'yı odasına yollayıp Ömer'le konuşmak istedi.Gecenin bu vaktinde bir kızın evinde içki içmek bir suçtur fakat bunun suçlusu siz değil benim der.Muhtar Bey kendinden söz ederek Ankara Palas'a gittiğini oradaki çirkin şeyleri Ömer'e anlattı.Bak oğlum bir ay sonra evleneceksiniz,evlenene kadar Nazlı'yla görüşmeyin. "Ben de aynı şeyi düşünüyordum efendim!" dedi Ömer ve ayağa kalktı.Muhtar Bey Ömer'e biliyorsun senden hiç hoşlanamadım dedi.Daha sonra söylediklerimden pişman oldu ve sustu.Ömer kaçacakken Nazlı geldi ve ne olduğunu sordu?Muhtar Bey ve Ömer evlenene kadar görüşmeyeceksiniz deyince Nazlı Ömer'e doğru

Refik maçın bitmesinden bir-iki dk.önce oradan ayrıldı.Geçitten ıkararak Mühendis Mehtebi'nden arkadaşı Nurettin Refik'e seslendi.İkisi maçı tartıştıktan sonra bir daha böyle bir maa gitmeyeceklerini söylediler.Refik Demiryolundan geleli 4 ay olmuştu.Biraz konuştuktan sonra ayrıldılar.Refik bilet alıp Taksim Bahçesine girdi.Daha önceden kulüpte buluşacakları Osman,Nermin ve Perihan ile buluştular.Perihan'ın yanına oturdu.Karşısında kulübün başkanı Mhrimin Bey oturuyordu.

Kulpte otururken demir tüccarı Hamdi'nin kendisine seslendiğini duydu.Kitap yazdığını duyduk bu doğru mu?diye sordu. "Köyümüzün sorunları hakkında"dedi.

Vakit geçtikten sonra kulüpten ayrılıp eve gittiler.Yolda geçmişteki okul yılları düşünüp,şimdi ise matan çıktım eve gidiyorum yarın yine yazıhaneye gideceğim hep ayni şeyler diye düşünüp duruyordu. "Ankara'dan döneli 4 ay oldu...Perihan bana kızmıyor ...Kitaplar... Yaşıyorum...

Ömer kaldığı otel odasından ayrılarak Kemah'a gitmek için yola çıkar.İstasyonda beklerken karnını doyurur.Havanın güzel oluşundan faydalanarak Muhtar Bey'in evine yürüyerek gitmeye karar verir.Yolda giderken Muhtar Bey'den nasıl!özür dileyeceğini düşünüyordu.

Düşüne düşünce bulamadığını söyler.Osman kitap okuyarken Perihan'ın başları başlar.Palut okuduğu için baskı ve Perihan'ın yanına çıkar.Perihan aynanın karşısında makyaj yapıyor.Osman Perihan'a yarın ya da diğer gün bu evden gitmek istediğini söyler.Ama unutmuşum sen hazırlanıp gitmelisin der.Osman değil mi?Nigâr der.Perihan Refik'e zaten senin işlerin yok mu?Osman der.Yok.Yok der.Daha sonra Refik Perihan'a evden ayrılmak istediğini söyler.Osman'ın bu sözünü kalmamasını söyler.Kalabalık ve Nerran'ın başka bir yerden bu evden kalmak istemediğini söyler.Perihan yitirdiği evden ayrılmak istemez ve evden çıkar.Çıkarken birbirlerine veda eder ve onlar gittikten sonra kaybolana kadar beklerler.Osman daha sonra eve gelir.Eve gelir.Osman Nigâr ile annesi karışık bir şekilde konuşuyordu.Nigâr Hanım Perihan'ın gittiğini duyunca Nigâr Hanım'ın annesine ve babasına hikmetlerini anlatmıştı der.

Evden içinde Nigâr Hanım, Refik ve Osman arasında evden ayrılmak konusunda birar olup bir yere Nigâr Hanım Osman'a Nigâr Hanım'ın evden ayrılmak istediğini söylemiş.Osman'ın Nigâr Hanım'ın evden ayrılmak istediğini duyunca Refik'e arkasından kalkarak kitap okuyarak Nigâr Hanım'ın evden ayrılmak istediğini söylemiş.Osman'ın Nigâr Hanım'ın evden ayrılmak istediğini duyunca Refik'e arkasından kalkarak kitap okuyarak Nigâr Hanım'ın evden ayrılmak istediğini söylemiş.Osman'ın Nigâr Hanım'ın evden ayrılmak istediğini duyunca Refik'e arkasından kalkarak kitap okuyarak Nigâr Hanım'ın evden ayrılmak istediğini söylemiş.

Refik ile Osman Refik'in çalışma odasında sohbeti koyuldular. Hafta sonu ne yapacaklarını sordular. Osman kulübe gideceğini, Nermin de orada olduğunu ona söyler. Refik'e kulübün üyelik ödeneği ödeyeceğini söyledi. Refik kardeşinin yüzüne bakarak hiç düşünme fırsatı bulmadığını söyler. Osman kaçtıktan sonra kitap okumaya başlar. Fakat sıkıldığı için bırakır ve Perihan'ın yanına çıkar. Perihan aynanın karşısında makyaj yapıyordu. Perihan'a yarın ya da diğer günler bir yerlere gitmek istediğini söyler. Ama unutmuştum sen hazırlanıp annene gideceksin değil mi? diye sorar. Perihan Refik'e zaten senin işlerin yok mu? Sen işe gidiyorsun der. Daha sonra Refik Perihan'a evden ayrılmak istediğini başka bir ev alıp ikisinin kalmasını söyler. Kalabalık ve Nermin'i başka bir gördükten sonra bu evden kalmak istemediğini söyler. Perihan yerden çocuğu alarak acele giydirir ve evden çıktı. Çıkarken birbirlerine seni seviyorum dediler ve onlar gözden kaybolana kadar arkalarından baktı daha sonra eve girdi. Eve girdiğinde Osman ile annesi karşılıklı birşeyler konuşuyordu. Nigar Hanım Perihan'ın gittiğini duyunca üzülür. Annesine ve babasına hürmetlerini söyleyecektim der.

Evin içinde Nigar Hanım, Refik ve Osman arasında evden ayrılma konusunda biraz tartışma yaşandı. Nigar Hanım Osman'a üyelik ödeneceği karar verdin mi? diye sorunca Osman sinirlenerek kulübüne gitmek için evden ayrıldı. Refik'de arkasından kalkarak kitap okumaya karar verir. Aşağı yukarı yürürken arkadaşı Muhittin gelir. Biraz konuştuktan sonra Nurettin'i gördüğünü senin ile konuştuğunu söyler, çok dalgın olduğunu ve sebebinin özel bir olay mı? olduğunu merak ettiğini ona söyler (Refik'e). Okuduğu kitap hakkında tartıştıktan sonra Muhittin evden ayrılır. Refik Nigar Hanım'ın yanına gitti ve biraz oturdu. Saat

tıkırtısına dikkatini vermekten korktuğu için biraz oyalandı.Bu sırada annesi de Ayşe-Remzi ilişkisini konuştular.Onları serbest bırakmak gerektiğini annesine söyledi ve yukarı okumaya çıktı.

Muhittin Bey iki askeri öğrenci ile Feride Hanım'a görünmeden odaya girdiler.Barbaros ile Turgay'a hafta sonu ne yaptıklarını sordu.Daha sonra Turgay ile Arnavut teğmenin selamlaşmasını konuşmaya başladılar.Birden kapı açıldı ve Feride Hanım içeri girdi.Barbaros ile Turgay kalkarak elini öptüler.Feride Hanım kahve yapmak için odadan ayrılır.Muhittin mutfaktan kahveleri alıp hızla odaya girdi.Kitapları karıştırdıklarını gören Mühittin nasıl bulduklarını sordu? utandıklarını görünce sevindi.Daha sonra kütüphanenin yüzündeki Nişancı Haydar Bey'in resmini sordular.Muhittin o benim babam işte sizde onun gibi olmalısınız diye cevap verir.Savaştı ve öldü.

Ömer sabah kalkar kalkmaz kendi kendine hayal kurmaya başlar.İstanbul'a gideceği zamanı düşünmektedir.Güneş doğduktan sonra yapacağı jeneratör tasarısını düşünmeye başladı.Biraz sonra bu tasarının Hacı'nın düşüncesi olduğu aklına gelir ve vazgeçer.Aklına Hacı'nın ona köşkü satmak istemesi gelir.Ömer daha sonra İstanbul'a gideceği günü hayal etti.Orada çiftlik alacağım diye mırıldandı.Kahvaltı yapmak için aşağıya indi ortalıkta kimse yoktu.Dışarı çıktı orada Hacı'yı gördü.Hacı jeneratörden, kahvaltıdan söz etmeye başladı.

Nigar Hanım sabahtan sünnet olan torunu Cemil'in hatırı için Hokkabazın yaptığı şakalara neşeliymiş gibi gülüyordu. Hokkabazın yardımcıya ihtiyacı vardı. Cemil'e sordu. Cemil amcalarını saydı ama kabul etmedi. Arkadaşlarından birini çağırarak hiç komik olmayan Hokkabaza yardım etmesini istedi. Şart Nedim Bey, Atiye Hanım ve Nermin Osman'a bu adamı nerden buldun? diye sorarlar. Refik Hokkabazı korumak istedi ve güzel birşeyler söyledi. Hokkabaz daha sonra kaçtı. Hokkabazın iş istediğini fakat oğlu kadar yetenekli olmadığını konuştular.

Cemil sünnet olduktan sonra hediyelerinin geldiğine sevinir. Perihan balkona giderken arkasından yürüyen Refik, Nigar Hanım'ın elini öpen Avukat Cenap Bey'i görünce öfkelenir.

Ömer bir Pazar sabahı Refik'in evinin önünde ona gelmiş evde olup olmadığına bakıyor. Kendi kendine konuşup Refik'e ne söyleyeceğini düşünmeye başladı. Kapı açıldı ve Ömer eve girdi. Ömer toprak ağası olduğunu söyleyince Refik ona hani sen Fatih olacak der. Ömer, Refik'e tüm mirasçıları topladığını ve işi bitirdiğini söyler. Daha sonra Refik çay ve bisküvi getirir. Tabii Ömer içki içmek istedi fakat daha sonra vazgeçip çay içti.

Ömer Refik'e Ankara'da neler yaptığını anlatmaya başladı. Samim'in evlendiğini, Nazlı ile onlara yemeğe gittiğini. Az sonra Muhittin gelir fakat onun sesi Ömer'de heyecen uyandırmaz. İstanbul'a keşke gelmeseydim diye düşünür.

Muhittin daha sonra kalkıp içki döktü. Ömer ile sohbete başladılar. Muhittin Ömer'e Ankara'da ne yaptığını sorar. Biraz tartışır gibi oldular sonradan düzelirler. Ömer keşke gelmeseydim orada zengin sakın bir hayatım vardı ama emin değilim diye cevap verir. Refik bu sırada bakkala gidip gelir. O bakkalda iken Muhittin Ömer'e Refik'in kızkardeşini niye almıyorsun diye sorar. Ömer cevap verecek vakit bulmaz Refik içeri girer. Eee der ne konuştunuz? Refik içeri içki dökmeye gider ve gelir. Ömer bu sırada ayağa kalkıp Samim'i anlatmaya başlar. Okul yıllarında Samim bizden korkuyordu der. Muhittin atılır ve tabii ki korkar der. Sen zengin, hep şıklık içinde okula gelirdin elinde pipon nasıl korkmaz.

Ömer devam eder. Noter ağası olduğunu, nişanlanıp ayrıldığını söyler. Ömer Muhittin'e dönerek sıra sende sen anlat bakalım neler yaptın? der.

Muhittin Ömer'in uzattığı bardağı alarak içmeye karar verir.Muhittin Ömer'e sen kültürle zehirlenmiş bir denizanasısın der.Nerden nereye söylediğini kendi de bilmiyordu.Ömer ayağa kalkarak Muhittinin yanına gitti ve onu yanaklarından öptü.Aralarındaki soğukluk artık bitmişti.Refik'e içmesinin gerekmediğini o zaten her zaman iyi olduğunu söylerler ve onun her zaman mutlu olduğunu konuşurlar.Refik atılarak arkadaşlar benim mutlu olduğumu sormayın der.Ben bu evin içinde huzursuzum der Refik.İşimden memnun değilim yeni bir hayat arıyorum.Muhittin'in canı sıkılarak senin birşeyin yok sen eskiden yaptıklarını yapamadığın için böylesin der.Refik suçlu bir tavırla evet öyle diye cevap verdi.Sizi çirkin buluyorum,siz inatçısınız diye birden bire Muhittin bağırmaya başladı.Bunun üzerine Ömer zaten seninle arkadaş değiliz.Muhittin atılarak sen bunu gururundan söylüyorsun.Ömer'in canı sıkılır.Muhittin'e sen buraya gelmek istemedin,bizden kaçıyorsun,vaktin olmadığını söylüyorsun,seninle alay etmemizden korkuyorsun.Muhittin Ömer'e sen bayağı olmaktan korkuyorsun,çirkin olmaktan korkun yok niye diye düşündün mü?diye sorar.Ömer sahi hiç düşünmedim dedi.Bu sırada Muhittin Ömer'i yaraladığını haklı olduğunu hissetti.Muhittin devam eder hani sen Fatih olacaktın,olmadın.Başkaları evliliğine alay eder diye evlenmedin der ve ekler,buraya gelmenin sebebi benim dergimi eline aldığında içinde hatalar bulup alay etmek istemiştir.Konuşma devam eder ve Refik araya girip ortalığı yatıştırır.Siz kaç yıllık arkadaş olduğunuzu unutuyorsunuz kendinize gelin ve kesin.

Refik'in bir Hristiyanla mektuplaştığını öğrenen Muhittin'in canı sıkıldı.Refik cevap vermeyince onun mutlu olduğunu düşündü ve

konusmaktan vazgeçti. Herkes kendini düşünmeye başladı ve herhalde sizi bir daha görmem artık dedi Muhittin.

Pazar sabahı Nigar Hanım / Osman Hanım, Ayşe / Cemil ile Lale / Zeynep'i çıkararak Yolda Osman ile Nigar Hanım Refik ile Osman'ın evden ayrıldılar. Bu akşam ortayayattılar. Çarşılardan bulmuşları olanı söyleyip söyledikleri her şeyi Ayşe ile Refik'e bildirdiler. Nigar Hanım'dan öğrendikleri konuşuldu. Başkılar'ın geçerken Nigar Hanım burada Refik'in arkadaşı Muhittin oturmuştu. Verede diye baktılar.

İve geldiler. Mutfakta abıçları Yılmaz ile Lale Hanım Boğaz'da aldıkları bahkaları temizliyorlardı. Ayşe ile Nigar Hanım'da nazarlarını komşuları. Osman ise yemeğin olmasını beklerken onlara yanına gelmişti. Refik'in gelmesini bekliyordu. Refik ile Refik'in ev bakmaya gittiğini. Geldikleri zaman Nigar Hanım hemen sorar. İveden kaçmak için ev bakıyorsunuz değil mi? Refik arsesine öyle düşünmemenizi. Ayşe ve kıyafetlerini değiştirmek için ayrılır.

Bir süre sonra oturup konuşuldu. Nigar Hanım Refik'e umarım biraz gelirsiniz sizi ve küçük meclisini görmek isterim. Herkes

Pazar sabahı Nigar Hanım, Osman, Nermin, Ayşe, Cemil ile Lale gezintiye çıkarlar. Yolda Osman ile Nigar Hanım Refik ile Perihan'ın evden ayrılmak istediklerini tartışıyorlardı. Çocuklarının büyüdüğünü odanın sığmadığını söylediklerini tartıştılar. Ayşe ile Remzi'nin düğün hazırlıkları olduğunu konuştular. Beşiktaş'tan geçerken Nigar Hanım burada Refik'in arkadaşı Muhittin otururdu. Nerede diye? sorar.

Eve geldiler. Mutfakta ahçıları Yılmaz ile Emine Hanım Boğaz'dan aldıkları balıkları temizliyorlardı. Ayşe ile Nermin bahçede nişanlısını konuşuyorlar. Osman ise yemeğin olmasını beklerken onların yanına gitmişti. Refik'in gelmesini bekliyordu. Refik ile Perihan ev bakmaya gitmişlerdi. Geldikleri zaman Nigar Hanım hemen sorar. Bizden kaçmak için ev bakıyorsunuz değil mi? Refik annesine öyle düşünmemesini söyler ve kıyafetlerini değiştirmek için ayrılır.

Bir süre sonra oturup konuştular. Nigar Hanım Refik'e umarım bize gelirsiniz sizi ve küçük meleğimi görmek isterim der.

Yaşlı bir profesör olan Gıyasettin Kağan ile Muhittin Mühendislik konusunda sohbet ediyorlardı. Muhittin pencerenin önünden çekilerek Gıyasettin Kağan'a Mahir'i bir daha görmeyeceğini söyledi. Bunun üzerine Gıyasettin Kağan Muhittin'e hakkında ne düşündüğünü sordu. Kafatasçı olduğunuzu Mahir ve çevresinin bahçede tavuk yetiştirdiğinizi söylüyorlar. Daha sonra Türkçülük hakkında konuşmaya başladılar. Gıyasettin Kağan Muhittine eskiden ne yaptığını sordu. Muhittin Mühendislik Efendim diye cevap verir. Gıyasettin Kağan Muhittin'i suç üstü yakalamak istiyormuş gibi sorular sordu. Daha sonra Muhittin'i Türkçü olmakla suçladı. Bunun üzerine Muhittin Gıyasettin Kağan'a ağır laflar söyler. Vakit geçer tarih, savaş ve Türkçülük hakkında konuştular. Daha sonra vapur yanaşır Muhittin acele ile vapura atlar ve bu sırada ihtiyar adamın ona sert sert baktığını görür. Önceden mektup yazacakları hakkında birbirlerine söz vermişlerdi. Muhittin vapura binmişti.

26 Eylül Salı 1939

Refik ,Perihan ile Cihangir'e taşınıyordu.Yazahanede otururken en son bir buçuk sene önce yazdığı defterini görür.İçinden tekrar yazmak geliyordu.Akşam yemeğine çapırdıkları için sonra yazmaya karar verir.Yemekten sonra içinden gelenleri biraz yazar.

27 Eylül Çarşamba

Kitapları sandıklara koyarken 16 yaşında okuduğu kitaplara rastladı.Hüseyin Rahmi'nin kitabını görür ve mahalle kadınları aklına gelir.Perihan gelir ve eşyaların alınıp alınmayacağını sorunca Refik şaşırır.Evdeki eşyaları bizimkiler ve onlarinkiler diye ayırıyordu.

30 Eylül

Refik ile Perihan evden taşınırlar.Refik gece uyumadığı için içki içer ve bunları yazıyordu.

1 Ekim Pazar

Eşyaları taşıırken ahçı Yılmaz Osman'ın yolladığı mektubu getirir.Birini Muhittin diğerini Osman yollamıştı.Muhittin adresi istemiş fakat o adresi ona vermedi.Muhittin mektubta iyi bir şair olmadığı için değil,mutsuz olduğu için kendini öldürmeye karar verdiğini yazmıştı.Muhittin daha sonra Refik'in yanına gider ve yazdıklarının şaka olduğunu söyler.

3 Ekim Salı

Refik yazıhaneye gelir ve Perihan ile sohbet eder.Perihan çocuğu parka götürmüş.Odaya geçip bundan sonra ne yapacağını düşündü.

5 Ekim Perşembe

Perihan ile sinemaya gideceklerdi.Çocuğu da öylece boş evde uyutup bırakacağız.Daha düzenli yazmak istiyordu.

15 Ekim Perşembe

Eve taşındı 20 gün oldu.Perihan'ın canı sıkılıyordu.Refik evi ile hiç ilgilenmiyordu.Refik ile tartıştılar.Biraz sonra öpüşüp barıştıktan sonra Refik kitabına devam eder.Okuduğu kitap Schopenhçver'in Aforizmaları!idi.

20 Ekim Cuma

Üzerinde çalıştığı kitabı sonuçlandırmanın vakti geldiğini düşündü.Kağıtların üzerine okunması gereken kitapları yazıyor yerlerini ekliyordu.

27 Ekim Cuma

Süleyman Ayçelik'ten bir mektup alır.Üslubunda biraz alaycı birşeyler bulduğu için canı sıkılır ve cevap yazmaz.

28 Ekim Cumartesi

Ömer'den mektup gelir.Kışı orada geçirmemizi istiyor.Perihan bunu kanul eder.Nişantaşına annesine yemeğe gitmeye karar verirler.

29 Ekim Pazar

Ömer'e mektup atıp yarın gideceklerini yazarlar.

30 Ekim Pazartesi

Refik trende giderken bavulunu masa yapıp yazmaya devam ediyordu.İki günlük yolları vardı.Bu sırada Perihan da kitap okuyordu.George Sand'I okuyordu.Refik'in aklına şü geldi:Osman'a ve Nermin'e başkalarıyla ilişkileri olduğunu söylemeyeceklerdi.Nişantaşında hayat çirkinleşmişti.Cihangir'e taşınmalarının iyi olduğunu düşündüler.

31 Ekim Salı

Ankara'ya gelirler ve trenin kalkmasını bekliyorlardı.Gelip geçenlere ne yazdığına bakıyorlardı.Ankara'dan ayrılıp 12.30'da Ulus gazetesi alır ve savaş haberlerine rastlar.

1 Kasım Çarşamba

Alp'te trenden indiler.Köşkün önünde önce Hacı'yı gördüler.Ömer'e çağırdılar.Bizi görünce şaşkırdı.Mektubumuzu almamış.Odamızı hazırladılar,eşyalarımızı yerleştirdik.Aşağıya indiklerinde sessizlik ve soğukluk oldu.

2 Kasım

Tren ile Kemah'a gezmeye giderler.Ömer: "Yarın Erzincan'a gidelim,sana ahbablarımı tanıştırayım!"dedi.Ne yapacağız ki orada boş ver!dedi Refik.

4 Kasım:Öğleden sonra

Trende evlerine giderken Ömer'in ona birşeyler söylemek istediğini hatırlar.Bu sırada Perihan'ın ağladığını görür.Fakat sebebini öğrenemez.Onun kucağına yatıp onu avutur.

6 Kasım Pazartesi

Nişantaşı'na gidip çocuğu aldılar ve eve döndüler

7 Kasım Salı

Perihan'la arkadaşı Sema'ya gittiler.Kocası ilginç bir insandı.Refik Marx'ın kitaplarını verdi.

14 Kasım Salı 1939

Marx'da aradığını bulamadı.İlgilenmiyordu.

27 Kasım Pazartesi

Yaptığı şeyleri düşündü hep aynı şeyler.Ev,yazıhane,çocuk,Perihan,Nişantaş,Kitaplar,Yazıhane?

28 Kasım Salı

Yapacağı ve yayınlayacağı şeyleri düşünmeye,program yapmaya başladı.

1 Aralık Cuma

Herr rudoph'tan Amerika'dan mektup...Savaştan söz ediyor.

2 Aralık C/tesi

Perihan gebe olduğu haberini alır inanamaz.

10 Aralık Pazar

Ayşe'nin nişanına Nişantaş'a gidiyordu.Perihan üşütmüş gelemiyordu.Herr Rudolph'a mektup yazacaktı fakat sonra yazmamaya karar verdi.

Mutfakta Ayşe Hanım,Emine Hanım ve Yılmaz sohbet ediyorlardı.Dışarıda ise kalabalık,şenlik,curcuna herkes orada Leyla Hanım,Güler Hanım,Osman ağbim,Fuat Bey be Şart amca.Fuat Bey ile dostu Semih Bey konuşuyorlardı.

Nigar Hanım Refik'e Perihan'ın nasıl olduğunu sordu.Çocuğu getirebileceğini söyledi.Refik de üşütmesinden korktuğum için getirmek istemedim der.Daha sonra Nigar Hanım Fuat Bey'e Cevdet Bey'I en iyi tanıyan sensin rahmetliyi anlatsana diye rica eder.Cevdet Bey'I ilk Selanik'ten İstanbul'a dükkan açmak için geldiğinde tanıdığını söyledi.

Fuat Bey Cevdet Bey’i tanıdığı yılı anlatmış,Cevdet Bey’in meşrutiyet’ten sonra canlanan iş hayatını ve bu yıllarda ne kadar çalıştığını anlattı.Atiye Hanım fotoraf çekmek için oraya girince Fuat bey’in hikayeleri kesilmiş oldu.Refik salondan çıkıp yukarı kütüphaneye çıkar.Perihan’ı düşünür.Aşağıya inip Ayşe’yi ararken Güler Hanım’ı görür ve öfkelenir.Annesinin yanında Ayşe’yi görür ve eve gideceğini söyler.Ayşe onu kapıya kadar geçirir ve Refik evden ayrılır.Yolda giderken Perihan’a ne alacağını düşünür.Eve gelir yatakta yatırken Ayşe’nin nişanını anlatır.Daha sonra terlik giymek için kalktığında çalışma odasına girer.hatıra defteri okudu,utandı.Herr Rudolph’a yazdığı mektubu okudu, gene sıkıldı.Mektubu kapayarak çevirlere başladı.

Birara Nigar Hanım’ı düşünür.Deniz kenarındaki şifalı yürüyüşten beynine kan glüniyormuş.Fakat o Halkın yanında Nigar Hanım torunları spurtmanın alt katında oturuyorlardı.Olmuş birşeyleri gençleri buldular için yukarı çıkmasını yasaklamıştı.

Ahmet beşmece için sağlığı için oraya gider.Ahmet beşmece için sağlığı için oraya gider.Ahmet beşmece için sağlığı için oraya gider.Ahmet beşmece için sağlığı için oraya gider.Ahmet beşmece için sağlığı için oraya gider.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM (SON SÖZ)

-1- GÜN BAŞLIYOR

Ahmet sabah kalktığında odanın gaz ve benzinyağı koktuğunu duydu.Bu ona beş yıl önce ölen babasını hatırlatmıştı.Sanatçıların ne kadar yaşadığını düşündü.Kendi çok yaşamak istiyordu.Resimleri elli yaşından sonra yapmayı planlıyordu.Daha sonra banyoya girdi.Çıktığında kapının altından gazeteyi aldı.Baştan sona kadar kötü haberlerle doluydu.

Cumartesi günleri Nişantaşı cıvıl cıvıl olurdu.Terasa çıkıp dışarısını seyretti.Darbe olursa diye düşünmeye başladı.Dört yıldır Nişantaşı'nda apartmanda oturduğunu babası Refik'ten kendine ve Melek'e sadece değersiz bir kat kaldığını düşünüp durdu.Arasıra resim satıyor ve üç kişiye ders veriyordu.

Birara Nigar Hanım'ı düşündü.Damarlarındaki aksaklık yüzünden beynine kan gitmiyormuş.Fakat o ilgilenmiyordu.Nigar Hanım torunları apartmanın alt katında oturuyorlardı.Onun hastalığını eğlenceli buldukları için yukarı çıkmaları yasaklanmıştı.

Ahmet babaannesinin sağlığını merak ettiği için oraya gider.Ahçı Yılmaz'a eve geldiğini söylemek için mutfığa girdiğinde odayı boş bulur.Daha sonra Yılmaz'ın kahkahasını duydu.Baktığında ise babaannesinin saçlarında bulunan örtü olduğu gördü.

-2- NİŞANTAŞI'NDA APARTMAN

Osman annesinin yanına geldiğinde kulaklarının iyi işitmediğini anladı.Nigar Hanım Nermin'ı tanımamıştı.Perihan mı?diye mırıldandı.Fabrikalarının battığını anlattılar.Ahmet içeri babasının odasına girdi ve eski kitapları inceledi.Kütüphaneye doğru yürüdü ve geçen hafta defteri bulduğu yeri karıştırdı ama birşey bulamadı.

Hemşire Ahmet'e babaannenize saygısızlık ettiğimi düşünmüyorsunuz değil mi?diye sordu.Şaka yapıyorduk dedi.Ahmet bir defter buldu ve içinde eski yazıların olup olmadığını kontrol ederek odadan çıktı ve Cevdet Bey'in fotorafinın yanına gitti.Nermin Ahmet'e babanın resmini niye yapmıyorsun diye sorar.Ahmet daha sonra kendi resimlerini tek tek gözden geçirir ve çalışmaya başlar.

Ahmet evde otururken kapı çalınır.İlk önce İlknur! diye düşündü,sonra yanaklarına yumuşak bir kadın teni değdi gelen ablası Melek'di.Gelirkenden her tarafı çek etmeye başladı.Resimleri gördüğünde masadan kaldırıp incelemeye başladı.Melek daha sonra eniştene hep seni örnek gösteriyorum.İçkiyi kestiğini anlatıyorum.Melek arkasını döndüğünde ablasının iri vücudunu görünce eniştenin nasıl biri olduğunu merak etmeye başlamıştı.

Eniştesi Ahmet'i bir kız ile beraber görmüştü.Melek merak edip sorduğunda Ahmet cevap vermez ve konuyu kapat artık!dedi.Melek sigarası bitti ve kalkmaya karar verdi.Ahmet Ziya Bey amcayı hatırlıyor musun?diye sorar.Vakit geçer ve Ahmet Demirel gitsin mi?sorunca konuşma konusu açılır.Sol darbe yapılacakmış dedi.Enişteme söyle bakayım ne diyecek?Enişte küçük burjuva!darbe ona karşı olmaz!diye mırıldandı.Ablası kaçtı.Ahmet odaya girdi ve çalışmaya başladı.

gerekliğini bunun için de parayı çıkartan eniştesi Ahmet'e yöylet.
Ahmet bir düşünmeden ona yanıtını vermedi.

Ahmet'in ablası(Melek) geldi. Hasan ile kız konuşulur ve enişte
Ahmet'e enişte ablası tanıyanıyordum,çok çoktu.
Hasan ile kız konuşmaya başladılar. MİT' ten darbe
alacakları konu, Hasan ile kız konuşmaya başladı. Ahmet'e sinemayı
günün programı, Ahmet'in durumu, Hasan ile kız konuşmaya
Ahmet'in durumu, Hasan ile kız konuşmaya başladı. Hasan ile kız
Ahmet'in durumu, Hasan ile kız konuşmaya başladı. Hasan ile kız

-4- BİR ARKADAŞ

Hasan Ahmet'i ziyarete gelmişti. Ahmet çay yapmaya giderken Hasan arkasına vurup resim işleri nasıl gidiyor? diye sordu. Ahmet'in canı yandı fakat belli etmedi. Ahmet çay yaparken Hasanda sigarasını yakmış resimleri seyrediyordu. Ahmet'in canı yandığı için Hasan'ın da canını yakmak geldi içinde. Daha sonra kendi aralarında konuşmaya daldılar. Hasan Ahmet'e sorar. "Hala bağımsız sosyalist misin? Hasan işçi partisi üyesiydi. Sonra ekler beni bir partili olarak görme. Parti görüşüyle MDD arasında bir yol arıyorum.

Ahmet elindeki kitabı çevirirken kurşuna dizilenleri buldu. Goya'yı gösterdi. Hasan Sanat'ı ihmal ettiğini kabul etti. Ahmet'in aklından devrim, sanat, devrimciler konusunda düşünceler geçiyordu.

Ahmet içeri girip tekrar çay döktü. Hasan Ahmet'e TİP ile MDD arasında gidip gelen arkadaşlarının olduğunu kendisinin de onlardan biri olduğunu söyler. Kendi görüşlerini ortaya koymak için dergi çıkarmaları gerektiğini bunun için de paraya ihtiyaçları olduğunu Ahmet'e söyler. Ahmet hiç düşünmeden ona yardım edebileceğini söyler.

Ahmet'in ablası(Melek) gelir. Hasan ile biraz konuşurlar ve evden ayrılır. Hasan Ahmet'e dönerek aplanı tanıyamıyordum, çok değişmiş der. Daha sonra dergi hakkında konuşmaya başlarlar. MİT'ten darbe geleceğini konuştular. Hasan birden hüznlenerek Ahmet'e sinemaya gitmek istediğini söyler. Ahmet gitmek istemez. Hasan tam kaçacakken Ahmet darbe hakkında ne düşündüğünü sorar. Hasan bilmem diyerek Ahmet'i öptü ve duygulanarak merdivenden inip gitti.

-5- TELEFON

Ahmet resimlere bakarak bunlarla nasıl devrim yapılmaz diye düşünerek Hasan'a öfkeleni. Daha sonra kendi kendine umutsuzluğa kapılarak resimleri neden yaptığını düşündü. Goya'nın, Bonnard'ın resimlerini düşündü.

Ahmet Nigar Hanım'ın yanına gitti. Salonda Osman ile hemşire de vardı. Kapı açıldı ve Nermin içeri girdi. Ahmet İlknur'a telefon açacaktı fakat tüm aile orada olduğu için vazgeçer. Nermin dışarı çıkınca hemen telefona koşar ve İlknur'u arar. Telefona başka bir kadın çıkar, İlknur'un annesi olduğunu düşünür ve kibarca İlknur'u ister. Arkadan kahkahalar, bağrışmalar ve alaturka müzik sesleri duydu. Duvarı Cevdet Bey'in ona gülümseyerek baktığını hissetti. Sanki ona öğüt veriyordu. İlknur telefona gelir. Ahmet ona eve niye gelmediğini sorar ve akşama onu almaya gideceğini söyler. Telefonu kapayınca Cevdet Bey'in resmine bakarak onun resmini yapmam gerekir diye düşündü.

Nigar Hanım'ın porselenleri, çin vazoları, çay fincanları, biblolar gözüne çarpar ve bunları satsam Hasan'lar altı ay dergi çıkarır, bunlar nasıl yürütülür aceba diye kendi kendine düşündü. Daha sonra bu fikrinden caydı.

Ahmet sabah iyi bakamadığı kitaplara ve dolaba bir kere daha bakmaya karar vererek koridora yürüdü. Tıkırtılı saatin yanındaki odaya girdi. Babasının burada on yıl yaşadığını, burada öldüğünü düşünerek kitaplara bakmaya başladı, ama birşey bulamadı. Daha sonra yemeğe indi. Kitapları yanına almak istemediği için yukarıda bıraktı.

-6-YEMEK

Ahmet yemek yenilen salona girmeden önce mutfakta kendini kalabalığa hazırlıyordu.İçeri girdiğinde Ayşe halasıyla karşılaştı.Diğer köşede üç erkek,Remzi,ev sahibi Cemil ve lale'nin kocası Necdet içki içiyordu.(Ayşe'nin kocası)Ahmet içki içmek istemedi.Bir portokal suyu çağırıp sohbete saldılar.Necdet Ahmet'e dömerek sordu:Resim yapıyor musun?Sen sanatçısın.Onları eğlendirerek birşeyler söylemek için Futbol maçlarıyla ilgili resimler yapıyorum dedi.

Necdet Ahmet'e resim fiyatlarını sordu.Ahmet üç bin dört bin liradır deyince Mine:Sanattan mı söz ediyorsunuz?dedi.Ahmet cevap vererek,böyle pahalı eserleri yılda bir, iki defa ancak satabiliyoruz.

Cemil'i " Ee ne diyorsun bakalım,yurt sorunları ne olacak?"dedi. "Askeri darbe olacakmış diyor!" dedi Osman.Ahmet bonfileyi acele acele kesiyor cevap vermek istemiyordu. "Şu Ziya amcayı bir görmek isterim!"dedi Cemil.Necdet'le döndü."Babamın kuzeni...Emekli albay.

İkinci emeklileri gelmiş.Necdet geçen hafta Tarık'la gidildiğini karısının ruh çağırdığını Lale'nin ve kendisinin ilk başta inanmadığını ve Tarık ile karısının nasıl olduğunu konuşmaya başladılar.

Ahmet özür dileyip kalktı ve mutfağa girdi. Merdivenleri inerken ilkokula gittiği yılları hatırladı.Caddeye çıktı.Cumartesi akşamı dokuza doğru Nişantaşı meydanı kalabalıktı.Gelip geçenleri,kalabalığı izledi ve onlara katılmadığı için bazan sıkıldığını düşündü.Teşvikiye'nin köşesinden sola sarptı. "İlknur!" diye mırıldanarak apartmanın az ötesinde beklemeye başladı.

-7- BİRLİKTE

Az sonra apartmanın ana kapısının yanında lamba yandı ve İlknur gözüktü. Yürümeye başladılar. Karakolun önündeysen İlknur: “Evdekilerle tartıştığını, sana geleceğim için kavga ettiklerini “ söyler. Kitapçının önünde durdular ve kitaplara baktılar. İlknur, saatli Maarif Takvimi’yle ilgili hikaye anlatmaya başladı: Annesi günün yemeğini okur, babası beğenmezse yaprağı koparıp, diğer yemeğe geçermiş.

Apartmana gelmişlerdi. Dörtüncü katta yanan ışıkları gördüler. Herkes Cemil’lerde, babaannem gene kötüleşti. Merdivenleri çıktılar. Nigar Hanım’ın yattığı kat sessizdi. Odaya geldiklerinde İlknur Ahmet’in yaptığı bir resimi eleştirmeye başladı... Daha sonra sohbe koyuldular. Beş gündür görüşmüyorlardı. Ahmet ne yaptığını anlatmaya başladı. Birkaç günü atlattıktan sonra esas habere geldi. Ziya Bey’in askerler darbe yapacak sütunu hatırlattı. “Bunu herkes söylüyor!” dedi İlknur. “Ama o, haber basına sızdırılmadan önce söyledi” dedi Ahmet.

İlknur Hasan’ın nasıl olduğunu sordu. Ahmet bir an kararsız kalarak ekledi: “Bir dergi çıkaracakmış, yardım etmemi istedi”. Ahmet: “Kimseye açma olur mu?” diye mırıldandı. “MDD ile TİP arasında bir yol arıyan gençleri toplayan bir dergi. Dergi ve Hasan hakkında konuştular ve başka ne yaptın? dedi Ahmet.

Ahmet zengin ve dolu geçen hayatından bahsetti. Daha sonra defterini olduğu yere yürüdüler ve defterleri incelemeye başladılar.

-8- ESKİ DEFTERLER

Ahmet ile İlknur defterleri inceliyor. Defter soldan sağa alafranfa ilerliyor! dedi İlknur. Fakat yazı sağdan sola. Daha sonra babası hakkında konuşmaya başladılar. Fransa'ya gittiğini, yazdığı kitapların elle yazılmış Arap harfleri olduğunu konuştular. Kitabın içinde neler olduğunu anlattı Ahmet. Düşüncelerini defterine yazmış.

İlknur kitabı okumaya başladı. "13 Eylül Pazartesi 1937. Beşiktaş'ta Muhittin'i gördüm. Meyhanede oturuyorduk. Yazıhaneye gittiğinden bahsetti. İlknur gülmeye başlayınca Ahmet'in canı sıkıldı. Diğer sayfaları çevirdi İktisadi ve Felsefi kitaplar okuduğundan söz etmiş.

Herr Rudolp'a gittiğini yazmış. Bunları Kemah'ta yazmış galiba. Ütopyalarla uğraşmış. İlknur gülmeye başlayınca Ahmet'in yine canı sıkıldı. Babasının bunları yazarken ciddi olduğunu söyledi. Kitabı Hasan'a mı versem? diye düşündü.

Ahmet'in düşüncesi, kitap okurken dedesinin resmini yapacak havayı bulmaktı. fakat yanılmış. Dedemin resmini yapmak için hayal kurmak gerekli diye düşündü. Daha sonra babası hakkında konuşmaya başladılar. Bunları yazarken Kemah'ta olduğunu, orada Ömer diye arkadaşı olduğunu konuştular. Biraz sonra Muhittin'in kim olduğunu sordu.

Ahmet şiir kitabı buldu ve okuması için İlknur'a uzattı. "Arkadaşı Refik'e" yazmıştı. Daha sonra annesi ile babasının ayrılma sebebini sordu. Ahmet ile anlattı. Ahmet anlatır ve İlknur ilgisiz bir tavırla. Baban aydınlık, karanlık, ışık.. cahilliğinden herşeyi bunlarla anlamaya çalışıyor. O yüzden ayrılmış olmalılar dedi.

İlknur tüm konuları kapatıp "sanattan söz etmek istediğini söyledi ve Stepan Stepanoviç" dedi.

-9- HAYAT SANAT

Ahmet ile İlknur sanat hakkında konuşmaya başladılar. İlknur düşüncelerini söylüyor. Ahmet dikkatle onu dinliyordu. "Bazen sanata inanmaktan korkuyorum" dedi İlknur.

Hasan'a dergi çıkarmaya karar verdiği için Ahmet biraz rahatsızdı. İlknur Ahmet'in rahatsız olmasının sebebinin resimlerden kaynaklandığını düşündü. Resimlerin her şey olmadığını, resimlerin bütün olmadığı için rahatsızsın.

Resimlerin bilgi verdiğini düşünen Ahmet sonra ekler. Akli başında olan insanlar sanatla uğraşmazlar. Sanatı küçümserler. Türkiye'de sanat yapmak insanın bağıra bağıra konuşması gereken bir ülkede dilsizliği seçmek gibi bir şey.

İlknur kaçmaya karar verdi. Kapının yanına gittiğinde Ahmet kaçmaması için birşeyler düşünüyor. Aklına hayatın anlamı nedir? Diye bir soru geldi. İlknur "Ustanın kurtuluşu"! diye cevap verdi.

İlknur merdivenlerden indi ve dışarı çıktılar. Nişantaşı meydanı tenhalaşmıştı. Ayrılma vakti geldiğinde Ahmet Avusturalya'ya gitmeyi düşünen İlknur'a sorar. Ne yapmayı düşünüyorsun? Avusturalya'ya gidecekmisin? "Bilmiyorum" dedi İlknur.

Ahmet'ten fazla düşünmemesini, bol bol çalışmasını istedi ve Çarşamba günü görüşeceklerini kararlaştırıp ayrıldılar.

-10- ZAMANIN AKIŞINA ÖVGÜ

Ahmet camiye doğru yürürken ne söylediğini düşündü. İlknur'a mırıldanarak evlenelim mi? Dedği aklına geldi. İlknur'un onu anlayacağını düşünerek utançlığundan ve kendini cezalandırmaktan vazgeçti. Bu akşam ona anlattıklarını düşündü. "Hayat! Ne yapayım? Sanat? İlknur'un onu anladığını düşünerek yürümeye devam etti. İlknur'un kendisini fazla bireyci bulduğunu düşündü. Resimlerin anlaşılmıyor, kimse onlara bakarak devrim yapmıyor, diye düşündü. Bir yandan hayat, bir yandan sanat! Yok! Bir yandan devrim, bir yandan? Kendisinin bile ne istediğini, ne düşündüğünü bilmiyordu.

Hasan'ı düşünmeye başladı. Derginin olup olmayacağını düşündü. Derginin çevresindeki hareketin güçleneceğine inanmaya çalıştı. Kendini de bu hareketin içinde görmeye çalıştı. Daha sonra darbe geliyor darbe diye mırıldandı. Birden 1970-71 yıllarında devalüasyon! Benim resimlerim! Ve bir darbe. Yetmiş eksi kırk, eşittir otuz yaşındayım. Hala bir baltaya sap olamadım diye düşündü.

Nişantaşı'nın köşesinde durdu. Gazetenin başlıkları gözüne çarpmış okumaya başladı. Komutanların toplantı yaptığını Muhtar'ı da Atatürkçü kurucu Meclis ön görülüyor. Ahmet, "Tamam işte!" diye düşündü. "AP'den istifa ettiler.." Eve doğru yürüdü ve tamam işte hapi yuttuk dedi kendi kendine Darbe! Tarruz! Nasıl bir darbe olu aceba?

Eve gelmiş kapıyı açarken heyecanlı bir şekilde çalışacağım diye düşündü. Resimlerinden ve kendinden hoşlandı. Öğleden sonra üzerinde çalıştığı resme baktı. Aşağıya inerken defterlerde umduğunu bulamadığını düşündü. İçeri girmeden önce hemşireye ve babaannesine seslendi. babaannesine hastalanmıştı. Hemşire Nigar Hanım'ın göğsünü ovmaya başladı. Nigar Hanım'ın nabızı atmıyordu. Nigar Hanım ölmüştü.

Osman ile Nermin geldi. Osman neden daha önce kendisine haber verilmediğini sordu. Daha sonra Yılmaz'ın nerede olduğunu sordu? İçeri Ayşe girdi ve çevresine bakarak ağlamaya başladı.

Ahmet bir kenara bıraktığı defterleri ve kitapları alıp babasının odasına girdi vew kapıyı kapattı. Ne yapacağını bilmediği için kitaplar bakmaya başladı. Hemşire odaya girerek izin istedi.

Ahmet odadan çıkarken koridorlardaki sarkaçlı saatin tıkırdamadığını gördü.Salona geldiğinde kalabalığı gördü.Mine'nin ağladığını görerek şaşırdı.Remzi, Ayşe'yi avutmaya çalışıyordu.Lale dikkatle babaannesine bakıyordu. Necdet, Cemil'e birşeyler söylüyordu.Cemil Osman'a döndü. "Evet baba!".Bu sefer bütün işi sen yükleneceksin! dedi Osman.

Cemil, Ahmet'e dönerek: "Arabayı çocuklar aldı! Hemşireyi kim götürür?" dedi. "Beklesin!".

Ahmet oturmaya karar verdi.Ayşe ondan bir bardak su rica etti.Mutfakta ağlayan Emine Hanım'ı avutmak için birşeyler mırıldandı ve suyu döküp Ayşe'ye götürdü. Ahmet,Cevdet Bey'in resimlerini,porselen fincanlarını incelerken çalışmaya karar verdi ve sessizce merdivenlerden yukarı çıktı.Balkondan Nişantaşı'nı seyretti.Birden bir gürültü geldi uzanıp baktı: Bir çöp tenekesinin kapağı kaldırıma yuvarlandı.Tenekeden fırlayan kediler,hemen sonra herşeyin yolunda olduğunu anladılar ve tenekeye sokuldular.

Ahmet neşelenir gibi oldu başını kaldırarak:Yukarıda özelliiksiz bir gök vardı.çalışmak için içeri girdi.

1974-1974